

GOVERNMENT PROPERTY  
**NOT FOR SALE**

**3**

# SCIENCE

## Matter ug Ang Mga Kinaiya sa Solid Unang Kwartar – Modyul 1: Semana 1

Ma. Truly T. Sercomayle



**S M I L E**

SUPPORT MATERIAL FOR INDEPENDENT LEARNING ENGAGEMENT (SMILE)

A Joint Project of the  
SCHOOLS DIVISION OF DIPOLOG CITY  
and the  
DIPOLOG CITY GOVERNMENT

**Science – Ikatulong Grado**  
**Support Material for Independent Learning Engagement (SMILE)**  
**Unang Kwartar – Modyul 1: Matter ug Ang Mga Kinaiya sa Solid**  
**Unang Edisyon, 2020**

Gilatid sa Bata kang Balaod Akta Republika 8293, Seksyon 176 nga dinhi mahimong sundogon o kopyahon ang bisan unsang ginama sa Gobyerno sa Pilipinas. Hinoon, kon nay pagtugot sa hingtungdang ahensiya o opisina diin gigama ang maong materyales og kini adunay abot o kita. Apil sa mahimong buhaton sa nasangpit nga ahensiya ang pagkolekta ug kabayranan.

Ang mga tagsulat ( estorya, seleksyon, balak, awit, hulagway, ngalan sa produkto o brand name, tatak, trademark, pasundayag sa telebisyon, pelikula ug uban pa) nga gigamit niini nga modyul, nagpakita og katungod sa pagpanag-iya .

Gipaningkamutan nga masubay ang mga tagsulat para makuha ang ilang pagtugot sa paggamit sa maong mga materyales nga gigamit niining modyul.

<b>Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul</b>	
<b>Manunulat:</b>	Ma. Truly T. Secormayle - TIII
<b>Editor:</b>	Ma. Beverly A. Piñero and Charmalou P. Ogarte
<b>Magsusubli:</b>	Ma. Beverly A. Piñero and Charmalou P. Ogarte
<b>Tigdibuho:</b>	Ma. Truly T. Secormayle
<b>Tighan-ay:</b>	Franklin E. Benitez
<b>Tigdumala:</b>	Virgilio P. Batan Jr. -Schools Division Superintendent Jay S. Montealto -Asst. Schools Division Superintendent Amelinda D. Montero -Chief Education Supervisor, CID Nur N. Hussien -Chief Education Supervisor, SGOD Ronillo S. Yarag -Education Program Supervisor, LRMS Leo Martinno O. Alejo -Project Development Officer II, LRMS

**Gipatik sa Pilipinas sa**

**Department of Education – Region IX – Dipolog City Schools Division**

Adres sa Opisina: Purok Farmers, Olingan, Dipolog City

Telefax: (065) 212-6986

E-mail Address: dipolog.city@deped.gov.ph

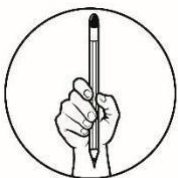


## **Angay Kat-unan**

Ang tuyo ug tumong niining pag tulun-an mao nga ikaw makahan-ay sa mga butang o material sa nagkalain-laing klase sa Matter sama sa solid, liquid, ug gas base sa imong na obserbahang kinaiya.-(MELC)

**Mga tuyo nga kaalam naa angay nimong makat-unan sulod aning pagtulon-an nga ikaw:**

- a. makaila sa mga butang o material sa balay, eskuylahan, ug sa palibot.
- b. makahan-ay sa mga butang o materyal sama sa solid, liquid ug gas.
- c. makahulagway sa mga solid base sa pag-observa sa kinaiya base sa kolor, porma, ug grano.



## **Sulayi Kini**

Talamdan: Basaha pagtarong ang mga pahayag ug pilia ang letra sa hustong tubag sa matag pangutana. Himua kini sa limpyong papel o sa imong notebook.

1. Ang papel usa ka pananglitan sa \_\_\_\_\_ matter na makitan sulod sa lawak tulonghaan.
  - a. solid
  - b. liquid
  - c. gas
  - d. enerhiya

2. Hain niining mga butanga ang insaktong pananglitan sa liquids?
- bag, sapatos, medyas
  - shampoo, conditioner, lotion
  - aso, hangin, panganod
  - unlan, tubig, tambal
3. Asa ang gas sa mga gihinganlang pananglitan sulod sa kahon?
- |      |         |       |     |
|------|---------|-------|-----|
| toyo | kaldero | bugas | aso |
|------|---------|-------|-----|
- toyo
  - kaldero
  - bugas
  - aso
4. Hain aning mga butanga ang makita sa tugkaran?
- baso
  - habol
  - asin
  - tanom
5. Unsa nga **gas** matter ang atong mabatian kung adunay bagyo?
- ulan
  - hangin
  - aso
  - enerhiya

## Pagtulon - an

# 1

## Mga Butang O Materyal sa Palibot Ug Ang Mga Kinaiya Niini

Andam ka na bang makahibalo og bag-ong leksyon? Ganahan ba kang maka kat-on ug madugangan ang imong kahibalo kabahin sa mga butang o material nga imong makita sa eskwelahan, sa balay og sa imong palibot?

Gusto ba nimong makat-unan niining pagtulunan ang mga klase sa butang ug ang mga kinaiya base sa atong na obserbahan? Unsa pay imong gihulat?

Magsugod na ta!



## ***Baliki Kini***

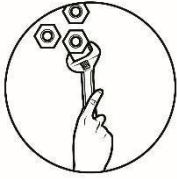
Unsay tawag sa mga butang nga imong makita, mahawiran, nga muokopar og lugar?

Sakto! Ka Maayo Nimo!

Gitawag kini og Matter !

Sa imong papel, mag lista og 5 ka butang nga imong makita, mahawiran ug mabatian sa imong palibot.





## ***Hibaloi Kini***

Tanang butang nga nakapalibot nato gitawag og Matter. Ang matter, mga butang kini o material nga adunay gibug-aton, gidaghanon ug mo ukopar og lugar. Tanan nga imong makita, mahawiran mabatian gitawag kini nga Matter. Makita nimo ni sa lain-laing porma, kolor hitsura ug gidak-on. Kabalo ba ka kung ngano? Tungod kay adunay 3 ka klase sa matter.

Ang 3 ka klase sa matter mao ang solid, liquid ug gas. Kini sila mo okupar og lugar sa nagkalainlaing sudlanan sa naglainlaing pamaagi depende kung unsa ka gamay, kadako, kataas, ka mubo ang maong butang o material.

Ato pang ilhon, ila- ilahon ang mga butang sa atong palibot ug ang mga kinaiya niini.



# Sutaa Kini

## 3 ka Klase sa Matter

### 1. Solid

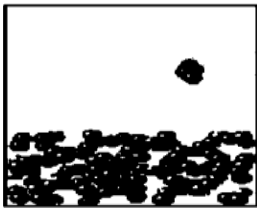


Ang particle sa **solid** matter gadikit, naay kaugalingong lugar ug posisyon, mao nga kini mahawiran.

Mga pananglitan:



### 2. Liquid

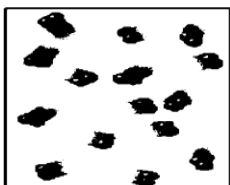


Ang particles sa **liquid** matter lagyo dili kaayo dikit sa usag-usa, mao nga wala kiny kinaugalingong porma mao nga mo sunod ra kini sa porma sa iyang sudlanan.

Mga pananglitan:

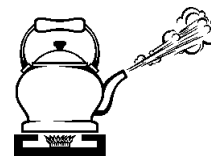


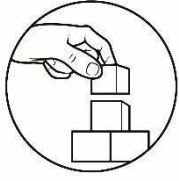
### 3. Gas



Ang particles sa **gas** matter ga katag-katag, mao nga makalihok pag-ayo kay lagyo sila sa usag-usa.

Mga pananglitan:





## ***Kat-oni pa Kini***

**Buluhaton 1:** Ilha ang mga butang sa palibot. Isulat ang ilang ngalan sa papel.

1.



4.



2.



5.



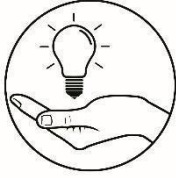
3.



**Buluhaton 2:** Grupoha ang mga ngalan sa butang sa Buluhaton 1 base sa klase sa matter. Kopyaha ang tsart sa imong papel o notebook para sulatan sa imong hustong tubag.

<b>Solid</b>	<b>Liquid</b>	<b>Gas</b>





## ***Timan-i Kini***

### **Hinumdomi:**

- Daghang butang o materyal ang atong makita sa atong balay, eskuylahan ug sa atong palibot.
- Matter ang tawag sa mga butang nga atong makita, mahawiran ug mabatian.
- Ang matter moukopar og lugar ug aduna kiniy gidaghanon.
- Solid, liquid, gas ang 3 ka klase sa matter.
- Mahan-ay ang matter base sa 3 ka klase.



## ***Buhata Kini***

Ilha ang matag butang kung kini ba **solid**, **liquid** o **gas**.  
Isulat ang hustong tubag sa limpyong papel.

1. sabaw
2. gininhawa
3. habol
4. lotion
5. luha



## Tubaga Kini

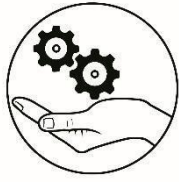
**Talamdan:** Basaha pag-ayo ang matag pahayag og pilia ang letra sa hustong tubag. Buhata kini sa imong papel.

1. Asa niining mga butanga ang makita sa garden?  
a. silhig tukog                      b. habol  
c. silhig lanot                      d. aparador

2. Unsang klaseha sa matter ang naa sa kahon?

<b>toyo      tubig      sabaw      suka</b>
---

- a. Solid                                      b. Liquid  
c. Gas                                        d. Enerhiya
3. Ang papel usa ka pananglitan sa \_\_\_\_\_matter na makit-an sulod sa tulonghaan.  
a. solid                                      b. liquid  
c. gas                                        d. enerhiya
4. Hain niini ang gapakita sa hustong pananglitan sa mga liquid?  
a. Bag, sapatos, medyas  
b. Kan-on, adobo, lechon  
c. aso, hangin, panganod  
d. shampoo, conditioner, lotion
5. Unsa nga **gas** matter ang atong mabatian kung adunay bagyo?  
a. ulan                                        b. init  
c. hangin                                    d. baha



## ***Dugang Buluhaton***

**Talamdan:** Sulati og ✓ ang linya kung husto ang giingon sa pahayag ug X kung dili. Isulat ang tubag sa imong papel.

- \_\_\_\_\_ 1. Ang solid makita.
- \_\_\_\_\_ 2. Ang liquid mosunod sa porma sa iyang sudlanan.
- \_\_\_\_\_ 3. Gas ang tawag sa matter nga **Dili** makita pero mabatian.
- \_\_\_\_\_ 4. May kaugalingong kolor , porma ug gidaghanon ang gas.
- \_\_\_\_\_ 5. Ang solid walay kaugalingong color,porma ug grano.

### **SUMADA**

Tanang nagpalibot kanato gitawag og matter. Ang matter mga butang o material nga adunay gibug-aton, gidaghanon ug mo ukopar og lugar. Tanan nga imong makita, mahawiran ug mabatian gitawag nga Matter. Ato kining makita sa lain-laing klase, kolor ug gidak-on.

Adunay 3 ka klase sa Matter.

Ang 3 ka klase sa matter mao ang solid, liquid ug gas.

Kini sila mo ukopar og lugar sa butanganan sa lain-laing pamaagi depende kung unsa ka dako, gamay, kataas, kamubo ang butang.



Andam kana bang mopadayon sa sunod  
natong leksyon?  
Kung andam na, Ania na ang ikaduhang  
patulun-an!



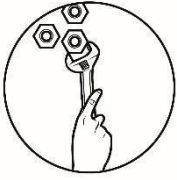
***Baliki Kini***

Sa una natong leksyon imong nakat-unan  
nga adunay 3 ka klase sa matter. Unsa  
gani kaayo to?

Kini mao ang solid, liquid ug gas.  
Niining pagtulun-an imong makat-unan  
ang mga kinaiya sa solid matter.

Ang solid matter adunay daghang  
kinaiya base sa kolor, porma, ug grano.



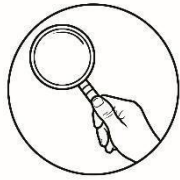


## ***Hibaloi Kini***

Tan-awa ang hulagway ug tubaga ang mga pangutana sa ubos.



1. Asang partiha sa balay makita ang hulagway?
2. Unsa kaayo nga mga butang ang makita ?
3. Kabalo ba ka kung asa ginagamit ang mga butang nga naa sa hulagway?



# Sutaa Kini

## Mga Kinaiya sa Solids

1. May kaugalingong porma .



Lingin



rectanggolo



kwadrado



sinug-ang

2. Adunay siguradong color, parehong solid pero lain-laing kolor.



dalag



puti



lunhaw



pula

3. Adunay lain-laing grano



hamis



gansangon

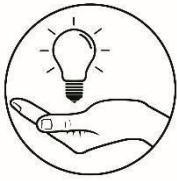


humok



gahi





## ***Timan-I pa Kini***

### **Hinumdomi:**

- Ang solid adunay kaugalingong kinaiya sama sa kolor, porma, gidak-on ug grano.
- Daghang color ang solid : pula, puti, itom, dalag, lunhaw og daghan pa.
- Ang solid adunay daghang porma sama sa lingin, kwadrado, rectanggolo ug sinug –ang.
- Ang solid managlahi usab og grano. Adunay granong hamis,gansangon, humok ug gahi.
- Ang solid usab managlahi og gitag-on, gilapdon,ug gi mub-on.
- Adunay kapagsamahan ug kalainan ang matag solid matter.
- Mahan - ay ang mga solid base sa kolor, porma, ug grano.





## ***Buhata Kini***

Butangi ug ✓ kung insakto ang pahayag ug ✗ kung dili. Buhata kini sa inyong papel.

- \_\_\_ 1. Ang cake ug pan parehong humok.
- \_\_\_ 2. Adunay solid matter nga magkapareho ang kolor.
- \_\_\_ 3. Ang papel ug salamin parehong sinaw.
- \_\_\_ 4. Ang prutas naa marang, rambutan ug mangga magkapareho og kolor.
- \_\_\_ 5. Adunay lamesang rectanggulo ug lamesang kwadrado.

Congratulations! Hapit na dyud nimo mahuman ning modyula! Karon atong sukdon kung aduna ka bay na kat-onan gikan sa mga pagtulun-an ug buluhaton! Kaya lagi nimo ni!



## ***Tubaga Kini***

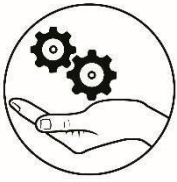
Talamdan: Basaha ug sabta ang matag pahayag. Pilia ang letra a hustong tubag ug isulat sa limpyong papel.

1. Asang grupoha sa matter ang saktong han-ay base sa kolor?
  - a. Buhok, papel, talong
  - b. Dahon, oling, itlog
  - c. Lansones, marang, santol
  - d. Kutsara, plato, tinidor

2. Ang mga matter sa sulod sa kahon na han-ay base sa \_\_\_\_\_.
- a. porma
  - b. kolor 

unlan	cake	pan	tuwalya
-------	------	-----	---------
  - c. Gidak -on
  - d. grano
3. Asa ang angay nimong grupohon kung gusto kang mag uban ang mga lingin nga butang?
- a. aparador, lamesa, pulthan
  - b. bola, holen, sinsilyo
  - c. notebook, lapis , papel
  - d. bag, sapatos, payong
4. Unsa nga grano ang anaa sa bato, hollowblocks ug nangka?
- a. gansangon
  - b. sinawon
  - c. humokon
  - d. gahion
5. Paunsaon managlahi ang mga kinaiya sa mga solid nga anaa sa kahon?
- a. sa kolor
  - b. sa grano 

plato	bintana	hanger	lapis
-------	---------	--------	-------
  - c. sa porma
  - d. sa gidak-on



## ***Dugang Buluhaton***

Ilha ang mga butang sulod sa kahon ug ihatag ang ilang mga kinaiya. Buhata kini sa imoang papel.

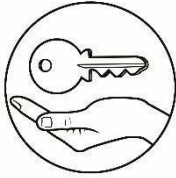
manggang hinog	pisara
----------------	--------

Butang	Ngalan	Kolor	Porma	Grano

### SUMADA

Adunay tulo ka klase sa mga butang o materyal sa atong palibot. Kini mao ang SOLID, LIQUID ug GAS.

Mahan-ay ang mga solids base sa kolor, porma, ug grano .



## Tubag sa mga Pangutana

<p><b>Kat - onl Pa kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Pamatay sa lamok</li> <li>2. Oil</li> <li>3. Rele</li> <li>4. Tsinelas</li> <li>5. Aso</li> </ol> <p><b>Bulohaton 1</b></p>	<p><b>Sulayi kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. A</li> <li>2. B</li> <li>3. D</li> <li>4. D</li> <li>5. B</li> </ol>
<p><b>Buhata kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Liquid</li> <li>2. Gas</li> <li>3. Solid</li> <li>4. Liquid</li> <li>5. Liquid</li> </ol> <p><b>Tubaga kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. A</li> <li>2. B</li> <li>3. A</li> <li>4. D</li> <li>5. X</li> </ol>	<p><b>Dugang Bulohaton</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Y</li> <li>2. Y</li> <li>3. Y</li> <li>4. X</li> <li>5. X</li> </ol>

Bulohaton 2

Solid	Liquid	Gas
rele	Oil	Pamatay sa lamok
tsinelas		aso

<p><b>Hibaloi kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. kwarto</li> <li>2. unlan, higdaanan</li> <li>3. nag-olain lain ang tubag</li> </ol> <p><b>Kat - Onl Pa kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Y</li> <li>2. Y</li> <li>3. Y</li> <li>4. X</li> <li>5. Y</li> </ol>	<p><b>Buhata kini</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. C</li> <li>2. D</li> <li>3. B</li> <li>4. A</li> <li>5. C</li> </ol> <p><b>Tubaga kini</b></p>
---	--

Kolor	Forma	Grano
lunhaw	lingin	hams
labana	orasari	gansanron
basara	basara	humbok
basara	basara	
basara	basara	
basara	basara	
basara	basara	
basara	basara	
basara	basara	

Ngalan	Kolor	Forma	Grano
Mangang hrosa	Dalag	Oval	hams
pisara	Lunhaw	Rectangulo	hams

# ***Sanggunian***

SCIENCE 3

Kagamitan ng Mag-aaral

Sinugbuanong Binisaya

[https://www.google.com/search?q=solid+objects+clipart&authuser=1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwixjY3vrOPqAhUtGaYKHX-nDZYQAUoAXoECAwQAw&biw=1034&bih=588#imgrc=Oo\\_YrT5NwqgfxM](https://www.google.com/search?q=solid+objects+clipart&authuser=1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwixjY3vrOPqAhUtGaYKHX-nDZYQAUoAXoECAwQAw&biw=1034&bih=588#imgrc=Oo_YrT5NwqgfxM)

<https://www.google.com/search?q=solid+objects+clipart&authuser=1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwixjY3vrOPqAhUtGaYKHX-nDZYQAUoAXoECAwQAw&biw=1034&bih=588#imgrc=tnwutzmXMCSQeM>

<https://www.google.com/search?q=solid+objects+clipart&authuser=1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwixjY3vrOPqAhUtGaYKHX-nDZYQAUoAXoECAwQAw&biw=1034&bih=588#imgrc=944aSnPmJIy7rM>

<https://www.google.com/search?q=solid+objects+clipart&authuser=1&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwixjY3vrOPqAhUtGaYKHX-nDZYQAUoAXoECAwQAw&biw=1034&bih=588#imgrc=944aSnPmJIy7rM>

[https://www.google.com/search?q=clean+surroundings+clipart&tbn=isch&ved=2ahUKEwj\\_XrOn8r-PqAhVWzIsBHfBZCtMQ2-cCegQIABAA&oeq=surroundings+cl&gs\\_lcp=CgNpbWcQARgGMgQIABBDMgIADICCAAyAggAMgIADIGCAAQBRAeMgYIABAFEB4yBggAEAUQHjIGCAAQBRAeMgYIABAFEB5Q\\_-8FWNOuBmDswgZoAHAAeACAAa8CiAHhCJIBBzAuMy4xLjGYAQCgAQGqAQtnnd3Mt](https://www.google.com/search?q=clean+surroundings+clipart&tbn=isch&ved=2ahUKEwj_XrOn8r-PqAhVWzIsBHfBZCtMQ2-cCegQIABAA&oeq=surroundings+cl&gs_lcp=CgNpbWcQARgGMgQIABBDMgIADICCAAyAggAMgIADIGCAAQBRAeMgYIABAFEB4yBggAEAUQHjIGCAAQBRAeMgYIABAFEB5Q_-8FWNOuBmDswgZoAHAAeACAAa8CiAHhCJIBBzAuMy4xLjGYAQCgAQGqAQtnnd3Mt)

[https://www.google.com/search?q=clean+surroundings+clipart&tbn=isch&ved=2ahUKEwj\\_XrOn8r-PqAhVWzIsBHfBZCtMQ2-cCegQIABAA&oeq=surroundings+cl&gs\\_lcp=CgNpbWcQARgGMgQIABBDMgIADICCAAyAggAMgIADIGCAAQBRAeMgYIABAFEB4yBggAEAUQHjIGCAAQBRAeMgYIABAFEB5Q\\_-8FWNOuBmDswgZoAHAAeACAAa8CiAHhCJIBBzAuMy4xLjGYAQCgAQGqAQtnnd3Mt](https://www.google.com/search?q=clean+surroundings+clipart&tbn=isch&ved=2ahUKEwj_XrOn8r-PqAhVWzIsBHfBZCtMQ2-cCegQIABAA&oeq=surroundings+cl&gs_lcp=CgNpbWcQARgGMgQIABBDMgIADICCAAyAggAMgIADIGCAAQBRAeMgYIABAFEB4yBggAEAUQHjIGCAAQBRAeMgYIABAFEB5Q_-8FWNOuBmDswgZoAHAAeACAAa8CiAHhCJIBBzAuMy4xLjGYAQCgAQGqAQtnnd3Mt)